

Naturnationalpark Ulvshale

Strandenge på Ulvshale.

Natur

Naturnationalpark Ulvshale udgør et ca. 380 ha stort område ejet af staten. Det består af en mosaik af skov og åbent landskab med bl.a. hede, eng, kær og klit. Skoven udgør ca. 30 % af området.

Hele området rummer væsentlige naturværdier, der hænger sammen med den store landskabelige variation og det forhold, at det meste af området aldrig har været opdyrket.

Naturnationalparkarealernes sammenhæng

Naturstyrelsen har ved jordfordeling i 2023 og opkøb i 2024 fået forbedret sammenhængen i naturnationalparkens areal, hvorved størstedelen af statens naturarealer på Ulvshale nu indgår i naturnationalparken.

Eksisterende beskyttelse

Ulvshale er en del af Natura 2000-område nr. 168 og fuglebeskyttelsesområde F89. I den kommende forvaltning af Ulvshale forventes der at være behov for færre naturplejetiltag udover græsning af hensyn til habitatnaturtyper.

Store dele af Naturstyrelsens areal er fredet. Fredningerne er status quo fredninger, der særligt har haft til formål at standse råstofgravning.

Områdets historie

Ulvshale er et ungt landskab, der har udviklet sig af marine aflejringer siden istiden. Aflejringerne er karakteristiske strandvolde af kugleformede flintesten ført med af havstrømme fra Møns Klint. I skoven er strandvoldene tydelige og kugleflinten ligger lige i overfladen. Ulvshale har været et stort græsningsland, og skoven er opstået som græsningssskov. Fra midten af 1800-tallet blev der indplantet bl.a. eg, bøg, skovfyr og andre nåletræarter i skovens centrale del, mens afgræsningen med kvæg mm. langsomt ophørte. Forstlig udnyttelse ophørte gradvist i 1900-tallet, og i dag fremstår skoven urørt, hvor skyggetræer i dele af skoven bliver mere dominerende og på sigt stedvis truer især egeskov-naturtyperne.

Beskrivelse af området

Området er kendetegnet ved en høj biodiversitet og stor naturvariation med forekomst af ca. 25 terrestriske habitatnaturtyper. Den nuværende forvaltning er en bestræbelse på at vedligeholde det lysåbne og græsningsprægede landskab. Naturstyrelsen har for nuværende 13 ponyer af racen exmoor og 42 stk. kvæg af racen galloway fordelt i to områder nord og syd for Ulvshalevej.

	Anvendelse i ha
Løvskov	103
Nåleskov	10
Lysåben tør natur	84
Våde naturtyper	180
Friluft- og fortidsmindeareal	1
Total	378
Hegnslængde	14 km ydre hegn

Særlige arter

Tarmvridrøn, småbladet lind, vintereg, stor kærguldsmed, lægeigle, forårsfereje, hugorm, m.fl. Ynglende stor skallesluger. Af sommerfugle kan nævnes flere regionalt sjældne arter som spættet bredpande og isblåfugl. Der er registreret 42 rødlistede svampearter. Området er rigt entomologisk med især en meget alsidig billebestand.

Helårsgræsning

Græsning i området er afgørende for at understøtte den høje biodiversitet. Størstedelen af området er afgræsset i dag ved helårsgræsning med kvæg og heste uden tilskudsfordring, dog i to store folde med mulighed for opdeling.

Der afgræsses i dag 140 ha i en samlet fold syd for Ulvshalevej og 110 ha nord for vejen, hvoraf 30 ha er skovgræsning. Med færreste over offentlig vej kan én stor fold realiseres, evt. stadig med mulighed for mindre indhegninger til spotpleje med geder for uønsket opvækst af vedplanter på de lysåbne arealer. Det betyder, at det afgræssede areal i skoven udvides til at omfatte næsten hele skoven, nærmere bestemt 113 ha

Området er velegnet til helårsgræsning med ly og læ til dyrene og med mulighed for at finde tørt leje. En opretholdelse af naturmosaikken og den tilhørende biodiversitet forudsætter afbalanceret helårsgræsning.

Exmoor ponyer i Ulvshaleskoven.

Naturlig hydrologi

På engområder og i skoven kan der enkelte steder lukkes mindre grøfter til at forbedre hydrologien. Især naturtypen tidvis våd eng kan forbedres herved. Ellers er naturlig hydrologi vanskelig gjort pga. diger og afpumpning til beskyttelse af sommerhusområder, der støder op til naturnationalparken.

Friluftsliv

Ulvshale har flere store sommerhusområder på begge landsider af naturnationalparken. Der er over 1.500 sommerhuse, og der bygges stadig flere på ledige grunde. Naturnationalparken er derfor det nære naturområde for

sommerhusbeboerne. Der går en gennemgående vandrerute, Camønoen, og en gennemgående cykelrute igennem parken. Ulvshale Naturcenter ejes af Naturstyrelsen og er et naturligt udgangspunkt for de besøgende med toilet, P-plads, naturudstilling og madpakkehus. Fra centret er der flere afmærkede vandreruter i området. Der er en trægangbro igennem en ellesump ud til et fugleskjul, der også er kørestolsvenligt. Ulvshale er et friluftsmæssigt stille område, hvor naturoplevelser er det vigtigste for de besøgende.

Lokal opbakning

Gennem bestyrelsen for Naturnationalpark Ulvshale har Naturstyrelsen erfaret, at der generelt er opbakning til naturnationalparken, og bevarelse af den høje biodiversitet er vigtig og vægtes højt af lokalbefolkningen.

Selvom engene og en mindre del af skoven er indhegnet på nuværende tidspunkt, er der i dag flere alternativer uden for hegn til gående og cyklende færdsel. Ved en omlægning til ét stort hegn, på tværs af Ulvshalevej, har flere sommerhusejere udtrykt stor bekymring for at blive lukket inde i naturnationalparken. Det gælder også for beboerne på øen Nyord, hvis eneste adgangsvej er gennem naturnationalparken.

Infrastruktur

Ulvshaleområdet er delt i to af Ulvshalevej, hvor der især om sommeren er meget trafik. Vejen bruges af mange brugergrupper som bilister, busser, cyklende og gående. Ulvshalevej er også den eneste vej ud til den idylliske ø Nyord, hvor der årligt er ca. 300.000 besøgende først og fremmest i bil.

Kulturarv

Der findes flere vigtige kulturspor, fx Skansen på nordkysten, der blev etableret i 1808 ifm. Englandskrigen. Det 300 år gamle tangdige langs nordkanten af Ulvshale Skov er et ældgammelt ejendoms- og forvaltningsskel.

Ulvshaleskoven udgør i sig selv en landskabelig kulturarv med tydelige tegn på de gamle driftsformer som skovgræsning, stævnedede gamle ege mv. De tilstødende gamle sommerhusområder med bevaringsværdige sommerhuse fra starten af 1900-tallet i den nordlige del er bevaringsværdige kulturmiljøer.

Gennem en stor del af 1900-tallet har der været industriel afgravning af flintestensstrandvolde forskellige steder på Ulvshale. Flintegravene er i dag værdifulde levesteder for vandinsekter.

Gammelt græsningslandskab nær Ulvshale Skanse.

Figur 1. Afgrænsning af Naturnationalpark Ulvshale på knap 380 ha.